

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
Skúlagötu 4
150 Reykjavík

Reykjavík, 1. október 2020
Tilvísun: 202009039 / 2.5

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingar á jarðalögum o.fl.

Vísað er til kynningar atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins á drögum að frumvarpi til laga um breytingar á ýmsum lögum á sviði jarðamála (einföldun stjórnsýslu jarðamála) sem birt voru í Samráðsgátt stjórnvalda 10. september sl. (mál nr. 186/2020).

Skipulagsstofnun telur það jákvætt skref að einfalda lagaumgjörð og stjórnsýslu jarðamála líkt og lagt er til í frumvarpsdrögum. Eins og rakið er í skýringum við frumvarpsdrögin standa ýmis rök til þess að ákvarðanir um breytta landnotkun á landbúnaðarsvæðum og um landskipti séu alfarið teknar við gerð og afgreiðslu skipulags, án aðkomu landbúnaðarráðherra. Skipulagsstofnun vill þó koma eftirfarandi á framfæri:

Að mati Skipulagsstofnunar er mikilvægt að skýrt komi fram í lögum að ákvörðun um landskipti sé tekin við gerð eða endurskoðun skipulags og komi fram í skipulagsáætlun. Samkvæmt nágildandi 1. mgr. 48. gr. skipulagsla er aðeins „samþykki sveitarstjórnar“ áskilið fyrir landskiptum. Að nokkru leyti var bætt úr þessu með nágildandi 13. gr. jarðalaga, eins og henni var breytt síðastliðið sumar með lögum nr. 85/2020, en þar kemur fram að beiðni um staðfestingu landskipta skuli fylgja „staðfesting á því að áformuð landskipti samræmist gildandi skipulagsáætlun“. Í frumvarpsdrögum sem hér eru til umsagnar er lagt til að umrædd 13. gr. verði felld úr gildi. Skipulagsstofnun leggur með hliðsjón af framangreindu til að við frumvarpið verði bætt ákvæði sem breytir fyrrnefndri 1. mgr. 48. gr. skipulagsla þannig að við hana bætist orðin: „og ný afmörkun landeigna sé í samræmi við gildandi skipulagsáætlun“. Að öðru leyti vísast til skýringa við 9. gr. frumvarps þess sem samþykkt var sem breyting á jarðalögum sl. vor og varðaði 13. gr. laganna.

Í frumvarpsdrögum er lagt til að úr jarðalögum verði felldir brott í heild sinni II. kafli um landnotkun o.fl. og IV. kafli um landskipti, sameiningu lands o.fl. Skipulagsstofnun bendir á að með þessari breytingu falla ekki eingöngu brott ákvæði sem varða aðkomu ráðherra að ákvörðunum um breytta landnotkun á landbúnaðarsvæðum og landskiptum, heldur einnig mikilvægar efnisreglur um nýtingu lands sem hafa þýðingu við að stuðla að markmiði jarðalaga. Má þar einkum nefna að í 6. gr. eru settar skorður við því að gott ræktunarland sé tekið úr landbúnaðarnotum og m.a. gerð krafa um að við mat á landi sé tekið mið af flokkun landbúnaðarlands.

Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpsdrögunum gerir Landsskipulagsstefna 2015-2026 ráð fyrir að skipulagsákvarðanir um ráðstöfun lands í dreifbýli byggist á flokkun landbúnaðarlands. Þar kemur einnig fram stefna um að landi sem hentar vel til ræktunar verði almennt ekki ráðstafað til annarra nota með óafturkræfum hætti. Skipulagsstofnun telur þörf á að jarðalög hafi einnig að geyma ákvæði af þessu tagi sem miði að því að breytt landnotkun á landbúnaðarsvæðum og landskipti samræmist markmiðum jarðalaga. Skipulagsstofnun leggur því til að bætt verði við frumvarpið ákvæði þar sem lögfest verði viðmið sem styðjast ber við þegar tekna eru ákvarðanir um breytta landnotkun á landbúnaðarsvæðum og landskipti. Einnig að við töku slíkra ákvarðana sé byggt á flokkun landbúnaðarlands í samræmi við leiðbeiningar sem settar verða á grundvelli 55. gr. laganna.

Ásdís Hlökk Theodórsdóttir

Hrafnhildur Bragadóttir